

Presevo

Europaren ateko ilaratik

Irakeko 2003ko inbasioak desegonkortasun sozial, politiko eta erlijiosoak sortu zituen Ekialde Hurbilean. Gaizki izendatutako arabiar udaberriek lehendik piztuta zeuden suei betagarri eman diote eta eskala biblikoan bakarrik neurtu daitekeen exodoa sortu dute Europarantz.



TESTUA ETA ARGAZKIAK:

Andoni Lubaki

@andonilubaki

“Barku bat hondoratzean lehenbizi ihes egiten dutenak arratoiak izaten dira. Gu hondoratzen ari den barku handienaren arratoi horiek gara. Hondoratutako barkuetara ez dira sekula arratoiak itzultzen. Ur azpian dagoena betiko han geratzen da-eta” dio Abdallah Samir 34 urteko mediku siriarrak. Raqqatik ihesi dator bere familiarekin batera eta dotore jantzita Presevoko (Serbia) kaleetan Kroaziara eramango duen taxi baten bila dabil. Bere hitzetan, “Dirua dugu, baita pasaporteak ere. Greziara Turkiako mafiak eta poliziak bultzatuta iritsi ginen. Ez ziguten Turkian gelditzen utzi.







Raqqatik irten eta muga zeharkatzean furgoneta batean sartu eta zuzenean Lesboserako barkuan sartuko ginen tokian utzi gintuzten. 1.500 euro ordaindu genituen behartuta". Gaineratu duenez, "polizia turkiarra eta mafiakoak elkar laguntzen ari ziren, zigarroak ematen zizkieten bata besteari". Emaztearekin eta bi haur txikirekin Norvegia edo Suediara iritsi nahi duela aitortu du. "Alemanian nire herriko jende gehiegi pilatuko dela uste dut. Ez naiz jada nire bizilagunez fio. Arazoak sortuko dituzte eta horrek ezer egin ez dugunon aurka arrazakeria sor dezake. Ez dut arabiarrek dauden tokira joan nahi!" gehitu du mediku gazteak.

Gutxik pentsatzen dute halere Abdallah-k bezala. Gehienek Siriako eta Irakeko gatazketatik ihes egin dute. Bakarrak edo familiekin. "Ez genuen Turkiatik beste inora mugitzea pentsatzen, baina Suruc-eko (Turkia hegoaldeko herririk) kanpamentuan telebista turkiarra ikusten genuen eta bertan Alemaniako behartsu eta kanpotarrentzat nolako laguntzak dituzten ikusita beste asko bezala bertara iristen saiatzea zilegi izango zela pentsatu genuen" adierazi du Asiaha Halil-ek, 47 urteko emakume kurdu-siriarrak. "Surucen mafia turkiarrek barkuan Lesbosera iristea 20 minutuko kontua zela esan ziguten eta poliziek inolako paperik ez zigutela eskatuko. Pertsonako 100 euroren truke Grezian egongo ginela zin egin ziguten" dio haserre Kobanen jaiotako

» Presevo bide kontinentalean sortzen diren arazo gehien adibide bihurtu da: arazo sektorialak, mafiak, gainezka eginda dauden instituzioak...

Asiahak. "Ez zen horrela izan eta gure maleta asko kendu ondoren familiako 2.000 euro eskatu zizkiguten. Azkenean 1.200 euro ordaindu behar izan genizkion bitartekaritza lanak egin zituen polizia bati". Atzetik senarra etorri zaio, kristaua da bera eta Ismael du izena. Gurutzea darama lepoko: "Nik egin behar izan nituen kapitain lanak inongo esperientziarik izan gabe. Bi minuturo motorra itzaltzen zen eta itsasoak noraezean eramaten gintuen. Motorra pizten genuenean beste bi minutu genituen berriro itzali arte. Eguraldia zakartzen zihonan eta bost orduren ondoren barku greziar batek erreskatatu gintuen. Harrezkero ganaduak bezala garamatzate alde batetik bestera dirurik ez dugunok. Dohain da bai, baina egoten garen moduan ikusita erraz ulertuko du jendeak zergatik diogun ganaduak bezala tratatzen gaituztela" esan du Ismaelek.

Herrien arteko ikusezina

Presevon gehiengo musulmana da eta jatorri albaniarra dute, ez serbiarra. Mazedonia eta Kosovorekin muga egiten duen 12.000 biztanleko herri nekazaria da. Halere berezitasun handi bat du eta Serbiako poliziak ere ondo asko daki hori. "Hemen agintzen duena mafia da, mafia albaniar-kosovarra" dio Mikhailek, Belgradetik ekarri duten polizia gazteak. Berak ere dirua biltzen duenean beste norabait joan nahi du bizitzera, oraindik nora ez badaki ere. "Ezinean gabiltza errefuxiatu olde honi aurre egin nahian. Atzo 4.000 eta 5.000 pertsona artean pilatu ziren kale honetan eta bultzaka hasi zirenean aurrean dagoen hesi hori erori eta hiru pertsona hil ziren. Mafien errua da hori. Mazedoniako mugan zain izaten dituzte autoarekin eta paper faltsu batzuk ematen dizkiete pertsonako 50 euroren truke. Ilararen atzean daudenean uste dute aurrerantz joan daitezkeela paper horiekin. Baina ez da horrela. Ia denek izaten dituzte paper faltsu berdinak eta orduan liskarrak sortzen dira jatorri desberdinetako pertsonen artean. Guk hemen ezin dugu ezer egin, giroa nahasten denean baretzea ez bada. Gainera Mazedoniak ez digunez ofizialki zenbat datozen esaten ere ezin dugu beste ezer jakin" gehitu du Mikhailek ilarara begiratuta eta hasperen egin ostean. Adierazpen horrek agerian uzten du Balkanetako herrien arteko ezinikusia. Kroaziako Gobernuak Ranko Ostojic



barne ministroaren bidez adierazi zue-
nez, Serbiak ere ez dio esaten zenbat
errefuxiatu datozen eta ondorioz des-
koordinazio handia sortzen da muga
inguruetan.

Espainiako Estatuko Remar Gober-
nuz Kanpoko Erakundeko Juan Carlos
mafiak mugitzen diren toki horretan
lan egindakoa da: “Mazedoniatik sar-
tzen diren errefuxiatuak mafiako bu-
ruzagi baten lursailetik sartzen dira.
Ez dakigu nork erabaki zuen horrela
egitea baina trenez Presevo erdiraino
iritsi zitezkeen. Aldiz, 10 kilometrora
gelditzen dira lursail pribatu baten on-
doan. Bertan mafiako buruzagi horren
langileek errefuxiatuak engainatzen
dituzte, eta gero datorrena dator. Ma-
fiaren aurka joan ezean ez dago ezer
egiterik” dio atsekabetuta Juan Carlos
madrildarrak.

Presevo inguruan mafia albaniar-ko-
sovarrak indar gehiago du gobernuak
baino. Herriak Mazedoniara doan bi-
dexka bat hartzen duen orok ikusiko
ditu luxuzko etxe erraldoiak. Getxoko
Neguri auzoaren parekoa dela esan dai-
teke, diferentzia bakarrarekin: etxe de-
nak hutsik daude. Izenik esan nahi ez
duen artzain batek dioenez, “Kanpotik
ekarritako diruarekin etxe hauek egiten
dituzte poltsikoko dirua garbitzeko. Ko-
txe garestiak ere erosten dituzte, baina
gero Alemania eta Frantziaren moduko
tokietan bizi dira. Hona bertako lanak
bukatu edo kartzelatik askatzen dituz-
tenean etortzen dira”.

ERREFUXIATUAK ETA TRAOLAK

Kazetaritza falkutate denetan erakusten
dute albiste, erreportaje edo kronika bat
idaztean ingelesezko 5 W-ei erantzun
behar zaiela: *Who* (Nork), *Where* (Non),
Why (Zergatik), *When* (Noiz) eta *What*
(Zer). Orohar bost galdera horiei eran-
tzuten zaie testu guztietan, hala ez bada
argi utzi beharra dago ekuazio horretako
inkognita zein den, zintzo jokatu nahi
bada behintzat.

Errefuxiatuek helmuga eta amets du-
ten Europa honetan 2015eko ekainean
orduro 25.000 txio idazten zen #refugees-
welcome traolarekin batez beste. Madril-
go Puerta del Sol plazako metro irteeran
Bienvenidos refugiados irakurri zitekeen
kartel handi batean. Facebookek (Twi-
ter bezala gizartea nondik nora dabilen
ikusteko barometrorik onenak) kanpai-
na erraldoia jarri zuen martxan eta perfil
gisa errefuxiatuen etorreraren logotipoa
ezartzera gonbidatzen zintuen ekainaren
8ko astean. Gizarte zibila milaka pertso-
nari ongietorria egiten hasi zen. Batzuk
Greziako Lesbos irlan Turkiatik bitzta
arriskatuz itsasoa zeharkatuta zetozen
famili osoei salda beroa eskaintzen hasi
zitzazkien, beste batzuek aldiz beren
etxeetako atea ireki zizkieten giza esku-
bideen “paradis” den Europar Batasun
honetan babes hartu zezaten (Alemania-
ko bikote batek adibidez hainbat nazio-
tako 20 pertsona hartu zituen etxean).

Eliteko politikariak noraezean harrapatu
zituena. Egunean milaka pertsonak guru-
tzatzen zuten europar santutegiko muga
eta uztaila bukaeran, krisi humanitarioa
areagotuz zihoala ikusita goi mailako bi-
lera bat antolatu zuten oportetarik buel-
tan zetozenarako, erabaki bat hartzeko
kapazak izango ziren ikusteko. Egunean
2.500 eta 3.500 pertsonak lortzen zuten
Europar Batasuneko kanpoko mugaren
bat gurutzatzea, eta gure “ongizatearen
gizartea” arriskuan ikusi zuten askok.

Artikulu hau amaitzen ari naizen une
borean interneten arakatzeko nabil eta
Twitter irekita dut. Ekainean Eslovenia
eta Austriako muga batez beste 3.165
pertsonak zeharkatu zuten egunero
Sentilj hiritik, Esloveniako Gobernuaren
datuen arabera. Abenduan, aldiz, 3.087
errefuxiatu igaro ziren batez beste. Datu
horiek “Balkanetako bidea” egin duten
errefuxiatuen datutzat hartu izan dira,
Hungariak bere mugak itxita izan bai-
titu eta gobernu alemaniarrak zenbaki
horiekin egiten ditu Municheko harrera
zentroko kalkuluak (beti ere datu ofizialei
jaramon eginda). Ordu bete pasa da, In-
ternet irekita dut eta #refugeeswelcome
traolak 1.287 sarrera izan ditu. Urrun be-
netan ekaineko 25.000etatik, errefuxiatu
kantitateak bere horretan badirau ere.
Lau W aurkitu ditut, baina bat falta zait.
Why, zergatik?

“Presevo ondoren ez dakigu nora eramango gaituzten baina hemen baino hobe egotea espero dugu” dio Mohamed siriarrak. Homs-etik datorren gizon honek errefuxiatuak nazioaren eta sexuaren arabera banandu beharko lituzkeela dio, “arazoak egon ez daitezzen hobeto elkar ez ikustea ere”. Iraniarrak, afganiarrak, siriarrak, irakiarrak eta abar lerro berean izateak liskarrak sortzen ditu. Batak besteari bere egoeraren errua leporatzen dio eta bide kontinentaleko toki askotan borrokak eta atxilotetak egon dira. “Arrazakeria handia dago euren artean ere. Siriarrak nahiko zintzo jokatzten dute baina afganiarrekin beti arazoak ditugu. Ez dute lerroan mantendu nahi, ezer esanez gero biolentzia erabiltzen dute zure aurka” dio Israel Remarreko gazte boluntarioak. Mikhail polizia serbiarrak aldiz, kontrakoa esaten du: “Siriarrak eta irakiarrak dira arazo gehien ematen dutenak. Beste errefuxiatuak baino gehiago direla uste dute eta horrela esaten dizute: ni sunita naiz eta besteak xiitak, nik egon beharko nuke aurrena”.

Presevo bide kontinentalean sortzen diren arazo gehien adibide bihurtu da: arazo sektarioak, mafiak, gainezka eginda dauden instituzioak, eta abar. Herriaren gehiengoa musulmana izanik ez dago bertako laguntzaile boluntarioirik, “denak hemendik kanpokoak dira, oraindik ez dugu bertako autoritateekin hitz egiterik lortu, ezta hemengo biztanlerik lanean ikusi” dio Mugarik Gabeko Medikua GKEko koordinatzaile den Sebastien Army frantsesak. “Egoera ez da ona, eta eskerrak ez duen eguraldi txarrik egiten. Negua gogorra izan ohi da hemen eta ez dakit zer gertatuko den iristen denean” gehitu du. ■





AIARALDEKO TOPAKETA LALDIO

URTARRILAK 30, LARUNBATA

12:00etan **BERTSO-POTEOA**
Basalarrina elkartetik hasita

14:30ean **BAZKARIA**
(7€) Basalarrina elkartean
Izena emateko 677011098

16:30ean **KOPLA LEHIAKETA**
Basalarrina elkartean

ARABAR ERRIKOKANO "TXANDRIO"

AIZKORAK ZORROZTU GASTEIZ

ERREXALA GASTEIZ





www.bertsozale.eus/araba

